

обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів”, “Про лікарські засоби”, а також значну кількість підзаконних актів законодавства.

Контроль за виконанням закріплених у них вимог здійснює ряд центральних, так і місцевих органів виконавчої влади і спеціалізованих органів державного управління, діяльність яких має системний характер і охоплює, практично, всю сферу відносин по охороні здоров'я населення.

Поліпшення державного контролю у сфері охорони здоров'я вбачається в підвищенні ефективності контрольної діяльності, поліпшенні взаємодії з іншими контролюючими органами, зокрема з органами внутрішніх справ, юстиції, прикордонного, митного, торговельного, ветеринарного та інших видів контролю, підвищення інформованості об'єктів контролю шляхом поширення інформації щодо вимог законодавства у сфері охорони здоров'я, у тому числі, шляхом підготовки інформаційних комп'ютерних програм, розміщення їх на електронних сторінках відповідних державних органів, зокрема. Міністерства охорони здоров'я України. Цій же меті служить і “Збірник нормативно-директивних документів з охорони здоров'я”, який з 1998 р. видається Київським міським науковим інформаційно-аналітичним центром медичної статистики. У ньому публікуються відповідні нормативні акти (до цього вони видавалися окремими брошурами, які до того ж не мали єдиної наскрізної нумерації).

Література

1. Андрійко О. Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — К., 1999. — С. 12, 14.
2. Малиновський В. Зовнішній контроль у державному управлінні // Вісник Української академії державного управління при Президентові України. — 2000. — № 1. — С. 46; Полінець О. Контроль у державному управлінні: сутність, види та форми його здійснення // Вісник Української академії державного управління при Президентові України. — 2000. — № 2. — С. 73.
3. Офіційний вісник України. — 2000. — № 30. — Ст. 1256.
4. Офіційний вісник України. — 2000. — № 51. — Ст. 2207.
5. Офіційний вісник України. — 2002. — № 34.
6. Офіційний вісник України. — 1999. — № 25.
7. Офіційний вісник України. — 2000. — № 23.
8. Урядовий кур'єр. — 1996. — 18 січня.
9. Офіційний вісник України. — 2001. — № 43.
10. Урядовий кур'єр. — 1996. — 18 січня.
11. Урядовий кур'єр. — 1996. — 11 січня.
12. Концепція адміністративної реформи в Україні (Проект). — К., 1998. — С. 18.

УДК 351.713.001.33

Д. І. Голосніченко
старший викладач Національної академії
внутрішніх справ України

СИСТЕМАТИЗУЮЧІ ФАКТОРИ МИТНОГО ПРАВА

Як уже відомо із наукових юридичних джерел, митне право вважається комплексною галуззю права, в основному воно складається із інститутів адміністративного та податкового права. Це достатньо молода комплексна галузь права в Україні, адже в радянські часи Україна не мала власної митної системи, на її території діяли лише норми, що регулювали відносини митного контролю, які видавалися органами влади Союзу РСР. З 25 червня 1991 року митна система України розпочинає відроджуватися, це сталося з прийняттям Закону України “Про митну справу в Україні”. Цей закон передбачав, що Україна як суверенна держава самостійно створює власну митну систему і здійснює митну справу, митна справа є складовою частиною зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України [1].

Розпочиналася робота по створенню власної митної системи органів в Україні також із прийняття 12 грудня 1991 року Митного кодексу України [2]. Проект першого Митного кодексу України, який і зараз поки що є чинним, створювався в умовах, коли ще не було практики реалізації українських митних норм і безумовно неповно регулював відносини митного контролю, він доповнювався і декретами Кабінету Міністрів України, і його постановами, а також нормами актів спочатку Державного митного комітету України, потім (у зв'язку з його перейменуванням) Державної митної служби України.

Необхідно було прийняти новий Митний кодекс України. І Верховна Рада України прийняла, а Президент України 11 липня 2002 року підписав його [3]. Щоправда він ще не введений в дію. Митний кодекс України набирає чинності з 1 січня 2004 року. Але читаючи цей документ ми бачимо, що він суттєво відрізняється від попереднього Митного кодексу, повніше регулює відносини у митній сфері. Навіть об'єм нормативного матеріалу нового Митного кодексу України значно перевищує об'єм Митного кодексу 1991 року. Якщо в старому кодексі нараховується 11 розділів і 164 статті, то в Кодексі 2002 року вже 21 розділ і 432 статті.

Однак новий кодифікований нормативний акт, як з'ясується, вже зараз має досить серйозні вади. Передовсім вражає його асистемність. Матеріал Кодексу дається в розділах і главах. Але є розділи, які у своєму змісті містять лише по одній главі (розділи IX, XIV, IV, XVI), крім того, деякі розділи розміщені несистемно, наприклад, розділи які стосуються контролю за переміщенням товарів знаходяться один від одного через 35 глав.

Несистемність Кодексу пояснюється передовсім тим, що його призначенням є регулювання відносин митної справи, а визначення її поняття як в старому Митному кодексі, так і в новому його варіанті дається не точно.

Ст. 3 нового Митного кодексу України визначає, що митну справу складають порядок переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів, митне регулювання, пов'язане з установами та справлянням податків і зборів, процедури митного контролю та оформлення, боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил, спрямовані на проведення в життя митної політики. Тобто митна справа, з одного боку, ототожнюється з порядком переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів, тобто із відносинами, що врегульовані нормами адміністративного права, з другого боку, — це митне регулювання, встановлення податків та митних зборів, процедур митного контролю, із третього боку — боротьба з контрабандою і порушеннями митних правил. Жодна з цих сторін визначення митної справи не відповідає його змісту. Навіть граматичне тлумачення даної норми права, дослідження з точки зору зазначених словесних формулювань, “митна справа” не приводить до усвідомлення дійсного змісту цього словосполучення у визначенні, яке дає законодавець.

При вивченні поняття “митна справа” слід спиратися на його російський еквівалент “таможенное дело”, оскільки, як правильно зазначає Б. А. Кормич, він був запозичений саме з радянського законодавства. Словник російської мови визначає поняття “дело” як робота, заняття, діяльність, дії, поступок. Ні одному з термінів “справа” не відповідає поняття, яке дається в статті 3 Митного кодексу України.

Митна справа — це митна діяльність, яка врегульована нормами права. Цей вид діяльності пов'язаний із проведенням процедур митного контролю, митного оформлення, обкладання митом (податком) і застосуванням митних зборів. Саме правильність визначення поняття митної справи дає можливість правильно систематизувати моделі процедур митної діяльності, ці фактори є системообразуючими для митних відносин, які виникають при переміщенні товарів та інших цінностей через митний кордон України, що складають основу митного права. Систематизувавши дані відносини можна було б більш системно викласти нормативний матеріал нового Митного кодексу України, що значно полегшило б застосування норм митного права і використання при цьому процесуальних норм, на основі яких матеріальні норми реалізуються.

Література

1. Про митну справу України: Закон України від 25 червня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 44. — Ст. 575.
2. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 16. — Ст. 203.
3. Митний кодекс України. — К.: Атіка, 2002.
4. Кормич Б. А. Державно-правовий механізм митної політики України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — Одеса, 2000. — С. 6–7.